

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

postur@uar.is

5. apríl 2018

Mál: Umsögn um drög að reglugerð um losun frá atvinnurekstri og umhverfiseftirlit.

Samtök atvinnulífsins þakka fyrir tækifærið til að skila umsögn um reglugerðardrögin. Umsögnin felst í nokkrum athugasemdum og svo örfáum ábendingum við einstakar greinar.

Reglugerðinni er ætlað að innleiða tilskipun 2010/75/ESB um losun frá iðnaði (e. directive on industrial emissions (integrated pollution prevention and control)) og byggir á lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998 auk þess sem vísað er til efnalaga nr. 61/2013, laga um stjórn vatnamála nr. 36/2011 og laga um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003.

Fyrsta athugasemd

Samtök atvinnulífsins telja það meginskyldu stjórnvalda að reglur og kröfur til fyrirtækja og þeirra sem stunda rekstur séu einfaldar og skýrar þannig að sem flestir geti tileinkað sé þær.

Þannig háttar til með tilskipun ESB 2010/75 að hún nær einungis til örfárra stórra og sérhæfðra fyrirtækja hér á landi. En reglugerðinni er hins vegar ætlað að ná til meira eða minna allrar starfsemi í landinu. Þannig nær reglugerðin til smæstu fyrirtækja t.d. nuddstofa og einnig þeirra stærstu t.d. álvera.

Í reglugerðardrögunum er sama ákvæði um starfsleyfisumsóknir látið gilda um öll fyrirtæki. Öll þurfa þau að skila ítarlegum upplýsingum sem talin eru upp 12 liðum í 6. gr. reglugerðardraganna auk þess að skila samantekt sem ekki er á tæknimáli um sömu atriði. Þessi atriði ættu einungis að ná til þeirra sem falla undir tilskipunina en ekki annarra. Annars ætti almenna setningin um nauðynlegar upplýsingar að duga.

Þetta á einnig við um ákvæði 6. gr. um útgáfu starfsleyfis. Ferlið er allt of viðamikil, flókið og tímafrekt til að henta langflestum fyrirtækjum sem starfsleyfisskyld eru samkvæmt lögnum og reglugerðinni eins og þessi útgáfa hennar er.

Það er nánast útilokað að venjulegt fólk sem stofnar til rekstrar geti áttað sig á því hvernig komast eigi klakklaust í gegnum ferlið sem ætlunin er að smíða með reglugerðinni.

Samtök atvinnulífsins skora á umhverfis- og auðlindaráðuneytið að a) kljúfa reglugerðina í tvennt þannig að þær verði tvær, annars vegar verði fjallað um rekstur sem fellur getur undir tilskipun ESB og hins vegar verði sérstök reglugerð fyrir annan rekstur þar sem helstu skilyrði geta verið mun einfaldari en nú er gert ráð fyrir og b) að nýta þegar heimild í 8. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir um að atvinnurekstur í viðauka IX, X og XI í reglugerðardrögunum verði skráningarskyldur en þurfi ekki starfsleyfi.

Verði þetta ekki gert er hætta á að atvinnufrelsi hér á landi verði skert, samkeppnishæfni lagaumhverfis fyrir almennan rekstur verði verra en í nálægum löndum og að til lengri tíma hafi þetta neikvæð áhrif á lífskjör í landinu. Þetta allt án nokkurs ávinnings fyrir umhverfið og hagsmuni þess.

Önnur athugasemd

Samtök atvinnulífsins mótmæla 5. mgr. 6. gr. reglugerðardraganna þar sem Umhverfisstofnun (heilbrigðisnefnd) er gert að taka afstöðu til álits Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum. Þetta ákvæði er ekki í samræmi við löggin, það er heldur ekki í samræmi við ákvæði laga um mat á umhverfisáhrifum þar sem það er sá er veitir framkvæmdaleyfið sem tekur mið af álit Skipulagsstofnunar. Í ákvæðinu felst misskilningur á ferlinu við mat á umhverfisáhrifum. Þeir sem veita starfsleyfi samkvæmt lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir hafa tækifæri til að koma ábendingum á framfæri í ferlinu við mat á umhverfisáhrifum og hafa þar með áhrif á álit Skipulagsstofnunar. Þessi yfirvöld hafa á sama tíma unnið að starfsleyfisgerð og ekkert mælir gegn því að starfsleyfi sé veitt áður en matsferli lýkur og áður en kemur að veitingu framkvæmdaleyfis. Að auki getur álit Skipulagsstofnunar tekið fyrir atriði sem eru langt utan verksviðs Umhverfisstofnunar (heilbrigðisnefnda) og þekkingar sem þessir aðilar búa yfir.

Almennt felst ekki í lögum né reglum heimild til Umhverfisstofnunar (heilbrigðisnefndar) að synja tilteknum atvinnurekstri um starfsleyfi séu almenn skilyrði uppfyllt og önnur sem finna má m.a. í viðaukum við reglugerðardrögin. Þvert á móti ber þessum aðilum skylda til að gefa út starfsleyfi. Auk þess eru starfsleyfin tímabundin og komi til breytinga á skilyrðum þess eru þau kynnt almenningi. Ferli við mat á umhverfisáhrifum fer hins vegar að jafnaði fram einu sinni fyrir hverja framkvæmd.

Sveitarstjórnir hafa öndvert við Umhverfisstofnun (heilbrigðisnefnd) heimild til að synja um framkvæmdaleyfi. Leyfisveiting sveitarfélags er að hluta pólitísku eðlis.

Miðað við ákvæðið í reglugerðardrögunum yrðu tveir ólíkir aðilar þ.e. Umhverfisstofnun (heilbrigðisnefnd) og sveitarfélagið að taka mið af álit Skipulagsstofnunar. Ekkert segir að þessir aðilar muni komast að sömu niðurstöðu. Þá er verið að færa Umhverfisstofnun (heilbrigðisnefnd) pólitískt hlutverk sem líklegt er að mynda leiða til mikils ófarnaðar. Önnur afleiðing gæti verið sú að nýir möguleikar til að senda inn kærur geti skapast.

Samtök atvinnulífsins mótmæla eindregið að blanda eigi saman ferli mats á umhverfisáhrifum við starfsleyfisveitingu Umhverfisstofnunar (heilbrigðisnefndar) og telja að lagastoð skorti fyrir ákvæðinu auk þess sem það er óskynsamlegt.

Þriðja athugasemd

Í 52. gr. reglugerðardraganna er fjallað um loftgæði og tekin upp 1. mgr. 36. gr. l. nr. 7/1998. Samtök atvinnulífsins vekja athygli á að lagagreinin veitir ekki stjórnvöldum heimild til að setja tilteknum fyrirtækjum losunarmörk vegna einstakra efnasambanda. Í næstu málsgrein laganna er kveðið á um skyldu fyrirtækjanna til að veita upplýsingar um loftgæði og losun

mengandi efna. Greinin fjallar að öðru leyti um skyldur stjórnvalda til að fylgjast með, upplýsa, gera áætlanir og grípa til almennra aðgerða.

Fjórða athugasemd

Nauðsynlegt er að tekið verði mið af því að fyrirtæki hér á landi eru með vottun samkvæmt umhverfisstöðlum Alþjóðlegu staðlastofnunarinnar (ISO) en mun síður með vottun samkvæmt kerfi ESB. ISO vottunin þarf því að verða jafngild EMAS þegar kemur að mati á áhættu og eftirlitsþörf, sbr. ákvæði 57. gr. reglugerðardraganna.

Einnig þarf að orða skýrar heimild til að fækka heimsóknum til þeirra sem jafnan standa sig vel, uppfylla kröfur og bregðast fljótt við ábendingum um það sem betur má fara. Sama ætti að eiga við um þá sem hafa Svansvottaða starfsemi.

Samtökin fagna því að gerðar verði eftirlitsáæltanir sem eykur gagnsæi eftirlitsins og telja nauðsynlegt að þær verði birtar opinberlega þannig að unnt verði að sjá hvernig áhætta mismunandi fyrirtækjaflokka er metin og unnt verði að koma athugasemdum á framfæri. Best færi á að birta drög að áætlun og óska eftir almennum athugasemdum við þau áður en áætlunin verði gefin út endanlega.

Samtökin sakna þess að ekki er í reglugerðardrögunum útfærsla á auknu rafrænu eftirliti sem getur dregið úr þörf fyrir eftirlitsheimsóknir, ekki veitt ákveðin umbun vegna vottaðs gæða- og umhverfisstjórnunarkerfis auk þess sem ekki eru gerðar kröfur um faggildingum eftirlitsaðilanna.

Fimmta athugasemd

Samtökin hafa nokkrum sinnum áður bent ráðuneytinu á að taka til uppstokkunar heilbrigðis- og matvælaeftirlit í landinu sem nú fer fram hjá tíu sjálfstæðum heilbrigðiseftirlitsumdæmum og þremur ríkisstofnunum hið minnsta. Kerfið býður upp á mismunun, tvíverknað, að aðilar hafi eftirlit með sjálfum sér auk þess sem kostnaður er mun meiri en nauðsyn krefur. Unnt er að einfalda kerfið og draga úr kostnaði án þess að fórnar í nokkru hagsmunum umhverfis og heilnæmi matvæla. Þetta er hér með ítrekað.

Ábendingar

(vísað er til greina í reglugerðardrögunum)

Um 1. gr.: Lagt er til að hugtakið *jarðvegur* komi í stað *lands*. Það er í samræmi við 1. gr. laganna. Það virðist einnig í góðu samræmi við tilskipunina þar sem er talað um „emissions into...land“ sbr. einnig aðfararorð (3), (23) og (24) við tilskipunina.

Um 2. mgr. 2. gr.: Ákvæðið er úr tilskipuninni en með hliðsjón af framsetningunni og vísan til l. viðauka, mætti álykta að rannsóknastarfsemi vegna annarra viðauka þurfi sérstakt starfsleyfi. Þetta verður að laga.

Um 13. tl. 3. gr.: Lagt er til að sleppt verði aukasetningunni í 1. ml. („b.m.t.... samsetningu efnis,“). Þarna er tekin hluti af skilgreiningu úr efnalögum sem vart á við í þessu tilviki þar sem

skilgreiningin í tilskipuninni er nákvæm og hætta á að aukasetningin breyti eða jafnvel þrengi skilgreininguna eins og hún kemur frá ESB án þess að mat hafi farið fram á því.

Um 14. tl. 3. gr.: Nú hefur hugtakið efni verið skilgreint í 13. tl. og á sú skilgreining ekki við hér. Í tilskipuninni er talað um „material“ og kannski á því betur við að tala um „vöru“ eða eitthvað slíkt.

Um a. lið 24. tl. 3. gr.: Í stað „efnum“ fer betur að nota „efnasamböndum“.

Um c. lið 24. tl. 3. gr.: Í stað „leysiefni“ er „uppleysiefni“ nær merkingunni í tilskipuninni.

Um 25. tl. 3. gr.: Í stað orðsins „efna“ er betra að segja „frumefna“ enda er vísað til þeirra í upptalningunni á eftir eða hugsanlega má sleppa orðinu „efna“ eins og gert er í tilskipuninni.

Um 36. tl. 3. gr.: Betra er að nota „efnasambanda“ í stað „efna“.

Um 3. mgr. 57. gr.: Í stað viðauka I – V komi rétt tilvísun til viðauka með reglugerðinni.

Virðingarfyllt,

